

Abstrakt

Rizikovitost pití alkoholu je ve všech směrech potvrzena solidním souborem vědeckých důkazů. Má dopady jak na zdraví jedince a jeho sociální život tak i na lidi v jeho okolí. Nejvíce jsou dopady zjevné u lidí, kteří pijí často vysoké dávky alkoholu. Důležitým faktorem je tedy jak frekvence, tak množství vypitého alkoholu, které dohromady vytvářejí vzorec užívání alkoholu, které geograficky či kulturně liší. Užívání alkoholu se snaží regulovat vláda pomocí protialkoholních opatření, jako jsou zvyšování ceny alkoholu, přísná pravidla ohledně řízení pod vlivem apod. Cílem této práce bylo zmapovat stav a vzorce užívání alkoholu na území malé obce Jindřichovice v Karlovarském kraji a zjistit krátkodobé účinky jednorázově aplikované osobní zpětné vazby týkající se rizikovosti konzumace alkoholu na zde žijící osoby. Z provedených studií vyplývá, že osobní zpětná vazba spojená s krátkou intervencí je účinným prostředkem pro snížení míry užívání alkoholu. Byla provedena intervenční kontrolovaná terénní studie na souboru 111 osob (63 mužů, 48 žen) ve věku 20 až 76 let (průměr 46 roků), u kterých bylo pomocí dotazníku zjištěno množství zkonsumovaného alkoholu v jednotlivých dnech předchozího týdne. Respondenti byli ještě před prvním dotazováním náhodně rozděleni do 2 skupin podle typu intervence: první skupinu (CAGE a krátká intervence) tvořilo 68 lidí (35 mužů, 33 žen), druhou skupinu (informační leták) tvořilo 43 lidí (28 mužů, 15 žen). Po 14 dnech bylo provedeno druhé dotazování týkající se konzumace alkoholu v předchozím týdnu stejným nástrojem. Bylo sledováno množství čistého etanolu zkonsumovaného v alkoholických nápojích a vzorce užívání alkoholu. Analýza se zaměřila na změny ve sledovaných ukazatelích v obou skupinách. Výsledky ukázaly, že celkové množství vypitého alkoholu před podáním krátké intervence bylo 20924,04 g. Týdenní průměr byl 188,50 g, denní průměr 26,92 g. Nejvíce alkoholu a také nejvíce lidí pije v sobotu a nejméně v úterý. Množství užitého alkoholu se po intervenci zmenšilo o 555,32 gramů z celkové hodnoty, průměrně na týden o 183,50 g, na den o 26,21 g. K mírnému snížení zkonsumovaného množství alkoholu došlo v obou skupinách, ve skupině s osobní zpětnou vazbou bylo snížení statisticky významné. Intervence byly účinnější u mírných pijáků a u žen. Nejlepší výsledek dosáhly studentky a nezaměstnané ženy ve skupině s osobní zpětnou vazbou, kde byl pokles množství čistého alkoholu na 77,7 % oproti počátečnímu stavu. Ukázalo se, že i minimální

intervence typu informační leták může mít účinek při změně míry a vzorců užívání alkoholu. Intervencím typu krátké intervence a osobní zpětné vazby by měla být exponována co největší část české populace konzumující alkohol.

Klíčová slova

alkohol, vzorce užívání, rizikové užívání, screening, krátká intervence, osobní zpětná vazba